

Áhættustefna

Nóvember 2024

Inngangur

Áhættustefna LSR og áhættustýring byggir á reglugerð nr. 590/2017 um eftirlitskerfi með áhættu lífeyrissjóða. Jafnframt byggir áhættustefnan og áhættustýring á lögum nr. 129/1997, um skyldutryggingu lífeyrisréttinda og starfsemi lífeyrissjóða (lífeyrissjóðalög), sem og reglugerð nr. 916/2009, um fjárfestingarstefnu og úttekt á ávöxtun lífeyrissjóða og vörsluaðila séreignarsparnaðar ásamt lögum nr. 1/1997, um Lífeyrissjóð starfsmanna ríkisins (LSR).

Um er að ræða skjalfesta stefnu stjórnar um áhættu í starfsemi sjóðsins og þá áhættu sem stjórnin er reiðubúin að taka í samræmi við markmið og framtíðarsýn sjóðsins. Áhættustýring er hluti af eftirlitskerfi sjóðsins með áhættu sem fjallað er nánar um í áhættustýringarstefnu sjóðsins.

Stjórn LSR ber endanlega ábyrgð á að fullnægjandi áhættueftirlit sé til staðar, en framkvæmdastjóri og sviðsstjóri áhættustýringar sjá um framkvæmd þess fyrir hönd stjórnarinnar.

Markmið

Samkvæmt 9. tölulið 3. mgr. 29. gr. laga nr. 129/1997, um skyldutryggingu lífeyrisréttinda og starfsemi lífeyrissjóða, skal stjórn setja áhættustefnu og móta eftirlitskerfi með áhættu sjóðsins.

Áhættustefna LSR er eitt af lykilverkfærum stjórnar til að uppfylla skyldur sínar sem yfirstjórn sjóðsins. Í áhættustefnu er áhættuvilji stjórnar skilgreindur og tekur fjárfestingarstefna sjóðsins mið af honum. Áhættustefna og fjárfestingarstefna mynda þannig saman umgjörð sem miðar að því að sjóðurinn nái markmiðum sínum með hliðsjón af aðstæðum á mörkuðum á hverjum tíma.

Sviðsstjóri áhættustýringar hefur yfirumsjón með framkvæmd áhættustefnu og leggur fram tillögur að breytingum fyrir stjórn ef þörf krefur.

Áhættuvilji og áhættuþol

Áhættuvilji (e. Risk appetite) er sú áhætta sem stjórn er reiðubúin að taka í því skyni að ná settum markmiðum. Áhættuþol (e. Risk tolerance) er sú áhætta sem lífeyrissjóður þolir án þess að grípa þurfi til sérstakra aðgerða.

Áhættuþáttum er snúa að rekstri sjóðsins er skipt upp í sex yfirflokkar: **fjárfestingar**, **lausafjárstýringu**, **lífeyrisskuldbindingar**, **upplýsingatækni**, **loftslagsáhætta** og **rekstur** sem saman mynda áhættusnið sjóðsins. Þessum flokkum er skipt upp í áhættuþætti sem allir eru áhættumetrir auk þess sem ákvarðaður er áhættuvilji og áhættuþol fyrir þá eftir því sem við á.

Við mat á áhættuvilja og áhættuþoli er fyrst og fremst horft til þeirra laga og reglna sem gilda um starfsemina, t.d. hvað varðar ávöxtunarkröfu og lífeyrisskuldbindingar. Fjárfestingarstefna sjóðsins, sem endurskoðuð er árlega, endurspeglar áhættuvilja stjórnar og áhættuþol sjóðsins. Sjóðurinn starfar í fjórum ólíkum deildum, A-deild, B-deild, tilgreind séreign og séreign og er áhættuvilji og áhættuþol ekki það sama fyrir allar deildirnar. Gerð er sjálfstæð fjárfestingastefna fyrir hverja deild og endurspeglar hún mismunandi áhættuvilja hversrar deildar fyrir sig.

Áhættuvilji stjórnar vegna **fjárfestinga** hefur m.a. þannig áhrif á eftirfarandi þætti í fjárfestingastefnu sjóðsdeilda:

- Eignasamsetning sem stefnt er að í hverjum eignaflokki.
- Hámarkshlutdeild í hlutabréfum einstakra félaga, eða hlutdeildarskírteinum einstakra fagfjárfestasjóða sem endurspeglar þá mótaðilaáhættu sem sjóðurinn er tilbúinn að taka gagnvart einstökum útgefendum.
- Hámark fjárfestinga í erlendum gjaldmiðlum sem endurspeglar þá gjaldeyrisáhættu sem sjóðurinn er reiðubúinn að taka.

Áhættuvilji upplýsingatækni og reksturs miðast við að sjóðurinn geti staðið við lögbundið hlutverk sitt. Í þessum áhættuþáttum er leitast við að framkvæma beinar aðgerðir til að stýra eða draga úr áhættu. Áhættuviljinn er flokkaður í fimm meginflokka og er áhættuvilji stjórnar í upplýsingatækni og rekstri *Óverulegur*.

Áhættuvilji vegna lausafjárstýringar markast af því að ávallt sé til nóg af auðseljanlegum eignum til þess að standa undir útgreiðslum.

Áhættuvilji vegna lífeyrisskuldbindinga hjá A-deild markast m.a. af lagalegum kröfum en þó þannig að munur á milli eignaliða og lífeyrisskuldbindinga sé að jafnaði ekki yfir 5% fjögur ár samfellt.

Áhættuvilji vegna loftslagsáhættu hefur ekki verið skilgreindur.

Tafla 1. Skali áhættuvilja

Mikill áhættuvilji	Mikil áhætta er tekin meðvitað í þeim tilgangi að mikill ávinningur geti hlotist af því. Þessi mikla áhætta gæti haft í för með sér meiriháttar afleiðingar, s.s. mikla tapsáhættu eða orðsporsmissi.
Verulegur áhættuvilji	Veruleg áhætta er tekin meðvitað í þeim tilgangi að talsverður ávinningur hljóti af að jafnaði. Þessi verulega áhætta gæti haft í för með sér miklar afleiðingar, s.s. tapsáhættu eða orðsporstjón.
Nokkur áhættuvilji	Nokkur áhætta er tekin. Áhættan er þekkt og ásættanleg og/eða óhjákvæmileg í rekstri sjóðsins. Áhættan kann að vera nauðsynleg til að ná settum markmiðum eða ekki er mögulegt eða hagkvæmt að beita áhættuvörnum.
Óverulegur áhættuvilji	Óveruleg áhætta er tekin þar sem leitast er við að framkvæma beinar aðgerðir til að stýra eða draga úr áhættu. Ekki er víst að það sé hagkvæmt eða mögulegt að stýra áhættu að fullu en það gæti reynst hagkvæmt að grípa til aðgerða sem minnka líkur á eða draga úr áhrifum áhættu þar sem því verður við komið. Slíkar aðgerðir fara eftir eðli máls hverju sinni og geta verið breytilegar.
Lágmarks áhættuvilji	Sem minnst áhætta er tekin meðvitað. Markvisst er leitast við að komast hjá áhættu, t.d. með því að fara út úr áhættusömum verkefnum eða fjárfestingum.

Áhættuþol fjárfestinga A-deildar markast m.a. af líkum á að tryggingafræðileg staða lækki um 10 prósentustig. Áhættuþol fjárfestinga B-deildar byggir á samskonar aðferðafræði og A-deild.

Áhættuþol fjárfestinga séreignarleiða markast m.a. af áhættumælikvörðum sem reiknaðir eru út frá flökti á gengi leiðanna skv. framseldri reglugerð ESB nr. 2017/653.

Áhættuþol lausafjár tekur m.a. mið af mánaðarlegum lífeyrisgreiðslum mismunandi deilda sjóðsins ásamt öðrum skuldbindingum er tengjast fjárfestingum. Áhættuþolið markast af því að deildirnar eigi nægjanlegt hlutfall auðseljanlegra eigna á hverjum tíma til að standa undir áætluðu nettó útflæði.

Áhættuþol lífeyrisskuldbindinga A-deildar tekur mið af tryggingafræðilegri stöðu deildarinnar hverju sinni, sbr. 2. mgr. 36. gr. laga nr. 129/1997 þar sem kveðið er á um að sjóðnum beri að grípa til sérstakra aðgerða leiði tryggingafræðileg athugun í ljós meiri en 10% mun á milli eignaliða og skuldbindinga eða ef munur hefur haldist meiri en 5% samfellt í fimm ár. Ríkissjóður ábyrgist greiðslu lífeyris úr B-deild sbr.

32. gr. laga nr. 1/1997 og því er áhættuþol deildarinnar ekki skilgreint með sama hætti og fyrir A-deild. Skuldbindingahalli er á deildinni og sjóðspurrð fyrirsjáanleg að óbreyttu og leggur sjóðurinn áherslu á að upplýsa fjármála- og efnahagsráðuneytið reglulega um þróun framtíðarskuldbindingar og áhrif þess ef að sjóðurinn tæmist.

Áhættuþol sjóðsins vegna **upplýsingatækni** og **reksturs** tekur mið af því að tryggja að ávallt sé hægt að greiða út réttan lífeyri á réttum tíma. Sjóðurinn er með mánaðarlegar eftirlitsaðgerðir til þess að tryggja að þessu grunnhlutverki sé framfylgt.

Áhættuþol sjóðsins vegna **loftslagsáhættu** hefur ekki verið skilgreint.

Í neðangreindri töflu er yfirlit yfir helstu áhættuþætti sjóðsins þar sem tilgreindur er áhættuvilji stjórnar fyrir hvern þátt svo og áhættuþol sjóðsins. Áhættuþáttum sjóðsins er lýst nánar í áhættustýringarstefnu.

Tafla 2. Áhættuvilji og áhættuþol

Áhættusnið	Afstaða til áhættu	Áhættuþáttur	Deild	Áhættuvilji	Áhættuþol
Fjárfestingar	<p>A-deild: Meira vægi hlutabréfa en skuldabréfa. Áhættan er tekin með væntingar um hærri ávinning en A-deild LSR er langtíma fjárfestir með lágt útgreiðsluhlutfall næstu árin og þóir því sveiflur.</p> <p>B-deild: Deildin gengur á eignir til greiðslu lífeyris og fjárfestingartímabil tekur mið af áætlun um líftíma B-deildar, sem endurspeglast í lægri áhættuvilja í samanburði við A-deild.</p> <p>Tilgreind séreign: Blönduð leið sem þýðir að sveiflur í ávöxtun geta orðið nokkrar. Áhættan er nokkur en ávinningur getur á móti verið mikill.</p> <p>Séreign I: Hlutabréfaleið sem þýðir að sveiflur í ávöxtun geta orðið nokkrar. Áhættan er töluverð en ávinningur getur á móti verið mikill.</p> <p>Séreign II: Skuldabréfaleið sem þýðir minni sveiflur í ávöxtun en í leið I og þar af leiðandi minni áhættu.</p> <p>Séreign III: Innlánsleið þar sem séreignarsparnaðurinn er ávaxtaður að mestu á verðtryggðum innlánsreikningum.</p>	Markaðsáhætta, gjaldeyrir	A-deild	Áhættuvilji stjórnar miðast við að eignir í erlendum gjaldmiðlum séu ávallt a.m.k. 2 prósentustigum undir hámarki skv. lögum.	Eignir í erlendum gjaldmiðlum fari ekki umfram heimildir skv. lögum, sbr. 1. mgr. 36. gr. d. laga nr. 129/1997.
			B-deild	Áhættuvilji stjórnar miðast við að eignir í erlendum gjaldmiðli verði 35% af heildareignum til lengri tíma litið.	Eignir í erlendum gjaldmiðlum fari ekki umfram heimildir skv. lögum, sbr. 1. mgr. 36. gr. d. laga nr. 129/1997.
			Tilgreind séreign	Áhættuvilji stjórnar miðast við að eignir í erlendum gjaldmiðli séu ávallt a.m.k. 2 prósentustigum undir hámarki skv. lögum.	Eignir í erlendum gjaldmiðlum fari ekki umfram heimildir skv. lögum, sbr. 1. mgr. 36. gr. d. laga nr. 129/1997.
			Séreign I	Áhættuvilji stjórnar miðast við að eignir í erlendum gjaldmiðli verði 50% af heildareignum til lengri tíma litið.	Eignir í erlendum gjaldmiðli verði allt að því 65% af heildareignum deildarinnar.
			Séreign II	Áhættuvilji stjórnar miðast við að eignir í erlendum gjaldmiðli verði 27% af heildareignum til lengri tíma litið.	Eignir í erlendum gjaldmiðli verði allt að því 45% af heildareignum deildarinnar.
			Séreign III	Á ekki við þar sem eignir Leiðar III eru eingöngu innlán í ISK.	
		Markaðsáhætta, hlutabréf	A-deild	Áhættuvilji gagnvart verðbreytingum á mörkuðum endurspeglast í líkum á að verðbreytingar valdi því að tryggingafræðileg staða versni um 10 prósentustig. Líkurnar skulu ekki vera hærri en 7%.	Áhættuþol sjóðsdeildarinnar markast af líkum á að tryggingafræðileg staða versni um 10 prósentustig. Líkurnar skulu ekki vera hærri en 15%.
			B-deild	Áhættuvilji gagnvart verðbreytingum á mörkuðum endurspeglast í líkum á að verðbreytingar valdi því að tryggingafræðileg staða versni um 10 prósentustig. Líkurnar skulu ekki vera hærri en 5%.	Áhættuþol sjóðsdeildarinnar markast af líkum á að tryggingafræðileg staða versni um 10 prósentustig. Líkurnar skulu ekki vera hærri en 7%.

Áhættusnið	Afstaða til áhættu	Áhættuþáttur	Deild	Áhættuvilji	Áhættuþol
			Tilgreind séreign	Sjóðsdeildin var stofnuð á árinu 2023. Áhættuvilji hefur ekki verið skilgreindur.	Sjóðsdeildin var stofnuð á árinu 2023. Áhættuþol hefur ekki verið skilgreint.
			Séreign I	Áhættuvilji Leiðar I markast af flökki á gengi fjárfestingarleiðarinnar, þ.e. MRM áhættumælikvarða sem reiknaður er skv. framseldri reglugerð ESB nr. 2017/653 og skal að jafnaði vera í áhættuflokki 3.	MRM áhættumælikvarði Leiðar I skal ekki vera hærri en 4.
			Séreign II	Áhættuvilji leiðar II markast af flökki á gengi fjárfestingarleiðarinnar, þ.e. MRM áhættumælikvarða sem reiknaður er skv. reglugerð ESB og skal að jafnaði vera í áhættuflokki 2.	MRM áhættumælikvarði Leiðar II skal ekki vera hærri en 3.
			Séreign III	Áhættuvilji leiðar III markast af flökki á gengi fjárfestingarleiðarinnar, þ.e. MRM áhættumælikvarða sem reiknaður er skv. reglugerð ESB og skal að jafnaði vera í áhættuflokki 2.	MRM áhættumælikvarði Leiðar III skal ekki vera hærri en 2.
		Markaðsáhætta, verðbólga	A-deild	Áhættuvilji sjóðsins gagnvart hlutfalli verðtryggðra eigna miðast við að hlutfallið sé hærra en 25% af heildareignum til lengri tíma.	Áhættuþol sjóðsins gagnvart hlutfalli verðtryggðra eigna af heildareignum deildanna er ekki skilgreint.
			B-deild		
			Tilgreind séreign	Sjóðsdeildin var stofnuð á árinu 2023. Áhættuvilji og áhættuþol fyrir deildina hefur ekki verið skilgreint.	
			Séreign I	Áhættuvilji og áhættuþol fyrir Leið I og II hefur ekki verið skilgreint.	
			Séreign II		
		Séreign III	Á ekki við þar sem eignir Leiðar III eru aðallega verðtryggð innlán í ISK.		
		Vaxtaáhætta	A-deild	Meðallíftími skuldabréfa er notaður sem mælikvarði á vaxtaáhættu og er vaxtanæmni safnsins áætluð út frá meðallíftíma undirliggjandi eigna.	

Áhættusnið	Afstaða til áhættu	Áhættupáttur	Deild	Áhættuvilji	Áhættuþol
				Áhættuvilji sjóðsins gagnvart vaxtaáhættu miðast við að meðallíftími A-deildar sé ekki skemmri en 6 ár. Áhættuþol hefur ekki verið skilgreint.	
			B-deild	Áhættuvilji sjóðsins gagnvart vaxtaáhættu miðast við að meðallíftími B-deildar sé ekki skemmri en 4 ár. Áhættuþol hefur ekki verið skilgreint.	
			Tilgreind séreign	Sjóðsdeildin var stofnuð á árinu 2023. Áhættuvilji og áhættuþol hefur ekki verið skilgreint.	
			Séreign I	Meðallíftími skuldabréfa er notaður sem mælikvarði á vaxtaáhættu og er vaxtanæmni safnsins áætluð út frá meðallíftíma undirliggjandi eigna.	
			Séreign II	Áhættuvilji sjóðsins gagnvart vaxtaáhættu miðast við að meðallíftími Leiðar I og II sé á bilinu 4-7 ár. Áhættuþol hefur ekki verið skilgreint.	
			Séreign III	Á ekki við þar sem eignir Leiðar III eru aðallega verðtryggð innlán í ISK.	
		Mótaðila- og samþjöppunaráhætta	A-deild	Áhættuvilji og áhættuþol gagnvart mótaðila- og samþjöppunaráhættu markast af þeim takmörkum sem sjóðnum ber að fara eftir vegna hámarks á einstakar tegundir eignaflokka, mótaðilaáhættu og annarra takmarkana skv. 1.-7. mgr. 36. gr. c. laga nr. 129/1997.	
			B-deild		
			Tilgreind séreign		
			Séreign I		
			Séreign II		
			Séreign III	Áhættuvilji og áhættuþol fyrir deildina hefur ekki verið skilgreint. Séreign III byggir á verðtryggðum innlánnum hjá innlendum lánastofnunum og er þeim dreift á þrjár stærstu lánastofnanirnar. Sjóðurinn er meðvitaður um að áhætta vegna framangreinds er talsverð.	
		Útlánaáhætta, lögaðilar	A-deild	Útlánaáhætta nær yfir eftirfarandi eignaflokka í eignasafni sjóðsins.	
			B-deild		
			Tilgreind séreign		
			Séreign I		
			Séreign II		
			Séreign III		- Fyrirtækjabréf - Lánastofnannabréf - Sértryggð bréf - Veðskuldabréf - Sjóðfélagalán

Áhættusnið	Afstaða til áhættu	Áhættuþáttur	Deild	Áhættuvilji	Áhættuþol
		Útlánaáhætta, sjóðfélagar	A-deild og B-deild	Áhættuvilji stjórnar og áhættuþol sjóðsins og gagnvart útlánaáhættu markast af lánareglum sjóðsins og 36. gr. c laga nr. 129/1997. Á ekki við um eignir Leiðar III sem eru aðallega verðtryggð innlán í ISK.	
Lausafjárstýring	A-deild: Bæði inn- og útlæði deildarinnar næstu árin er fyrirjábanlegt og því forðast sjóðurinn að taka meðvitaða áhættu í lausafjárstýringu deildarinnar án þess að lagður sé þungi í að útiloka hana algerlega. B-deild: Deildin er lokuð og með stöðugt og fyrirjábanlegt útlæði af eignum. Sjóðurinn forðast því við að taka meðvitaða áhættu. Tilgreind séreign og Séreign I og II: Fjárfestingarleiðir eru opnar fyrir flutningi innbyrðis og einnig milli annarra séreignarsjóða. Til að geta brugðist við skyndilegu útlæði eru eignir deildarinnar að stærstum hluta í auðseljanlegum eignum. Séreign III: Hugsað sem ígildi bankareiknings og því með lágmarksáhættu.	Lausafjárahætta	A-deild	Auðseljanlegar eignir skulu vera hærri en áætlað nettó útlæði næstu 12 mánaða.	Áhættuþol deildanna markast af lausafjárstöðu, þ.e. að hlutfall auðseljanlegra eigna sé nægilegt á hverjum tíma til að standa undir nettó útgreiðslum, hvort sem er í formi lífeyrisgreiðslna, útlæðis eða innkallana áskriftarloforða. Auðseljanlegar eignir skulu vera hærri en áætlað nettó útlæði næstu 3ja mánaða.
			B-deild	Auðseljanlegar eignir skulu vera hærri en áætlað nettó útlæði næstu 12 mánaða.	
			Tilgreind séreign		
			Séreign I	Auðseljanlegar eignir skulu vera hærri en áætlað nettó útlæði næstu 12 mánaða.	
			Séreign II		
			Séreign III	Áhættuvilji og áhættuþol hefur ekki verið skilgreint. Vægi innlána er 100% og aðallega á verðtryggðum reikningum en heimilt er að ávaxta hluta af innlánum á óbundnum óverðtryggðum reikningum vegna mánaðarlegs greiðslustreymis deildarinnar og til að mæta óvæntu útstreymi úr deildinni.	
Lífeyris-skuldbindingar	Leitast er við að ársreikningur sjóðsins gefi sem besta mynd af fjárhagsstöðunni og því leitast við að meta skuldbindingar með eins réttum hætti og tók er á til að draga úr lífeyristryggingaráhættu. Jafnframt er leitast við að ná því markmiði að eignir geti mætt skuldbindingum til	Eigna- og skuldbindinga-jöfnuður	A-deild	Áhættuvilji vegna lífeyrisskuldbindinga hjá A-deild markast m.a. af lagalegum kröfum en þó þannig að munur á milli eignaliða og lífeyrisskuldbindinga sé að jafnaði ekki meiri en 5% fjögur ár samfellt.	Áhættuþol A-deildar tekur mið af tryggingafræðilegri stöðu deildarinnar hverju sinni. Samkvæmt 39. gr laga nr. 129/1997 má munur á milli eignaliða og lífeyrisskuldbindinga ekki vera meira en 10% eða 5% í meira en 5 ár samfellt.
			B-deild		
		Lífeyristrygginga-áhætta	A-deild		

Áhættusnið	Afstaða til áhættu	Áhættuþáttur	Deild	Áhættuvilji	Áhættuþol
	lengri tíma og mótast fjárfestingastefna deildanna út frá því og markaðsaðstæðum á hverjum tíma.		B-deild		Ríkissjóður ábyrgist greiðslu lífeyris úr B-deild sbr. 32. gr. laga nr. 1/1997 og því er áhættuþol deildarinnar ekki skilgreint.
Upplýsinga-tækni	<p>Rekstur sjóðsins hefur verið stöðugur og markmiðið er að hann verði það áfram. Þess vegna forðast sjóðurinn að taka meðvitaða rekstraráhættu án þess að lagður sé sérstakur þungi á að útiloka hana alfarið.</p>	Áhætta lykilverfa	<p>Áhættuvilji stjórnar miðast við að sjóðurinn geti staðið við lögbundið hlutverk sitt þar sem þar sem leitast er við að framkvæma beinar aðgerðir til að stýra eða draga úr áhættu.</p> <p>Áhættuþol sjóðsins markast af því að ávallt sé hægt að greiða út réttan lífeyri á réttum tíma.</p> <p>Í því ljósi miðar áhættuþol og áhættuvilji stjórnar gagnvart þeim áhættuþáttum sem tilheyra upplýsingatækni og rekstri við að líkur og afleiðing áhættu verði litlar eða miðlungs.</p>		
Rekstur		Afhendingaráhætta			
		Iðgjöld			
		Persónuvernd			
		Úrskurður lífeyris			
		Útborgun lífeyris			
		Skjölun			
		Starfsmenn			
		Sviksemi			
		Upplýsingar			
		Útvistun			
Stjórnarhættir					
Loftslagsáhætta	<p>Sjóðurinn horfir til atriða tengdum umhverfisþáttum við mat á fjárfestingarkostum. Matið byggir m.a. á sjálfbærnistefnu sjóðsins. Sjóðurinn mun í enn meira mæli en áður horfa til áhættaþátta tengdum umhverfisþáttum við mat á fjárfestingarkostum og eftirfylgni fjárfestinga í safni sjóðsins.</p>	Raunlæg áhætta	<p>Áhættuvilji og áhættuþol hafa ekki verið skilgreind.</p> <p>Áhættuvilji og áhættuþol hafa ekki verið skilgreind.</p>		
		Umbreytingaráhætta			

Áhættuskrá

LSR viðheldur sérstakri áhættuskrá sem byggð er á áhættugreiningum og áhættumati á helstu áhættuþáttum sem snúa að sjóðnum. Áhættuskráin nær til allra áhættuþátta sem LSR hefur skilgreint sem lykiláhættu. Í áhættuskrá er einnig haldið utan um úrbótaverkefni og eftirfylgni þeirra í kjölfar áhættumats. Áhættuskrá er endurskoðuð og uppfærð eins oft og þurfa þykir og er hún órjúfanlegur hluti af áhættustefnu sjóðsins.

Áhættumat

Áhættuþættir sjóðsins eru greindir og metnir með reglubundnum hætti þar sem ógnir einstaka áhættuþátta eru metnar út frá alvarleika og horft annars vegar til þeirra áhrifa sem einstök ógn getur haft í för með sér og hins vegar hvaða líkur eru á að hún verði að veruleika. Þar sem því verður við komið er stuðst við mælanlega mælikvarða. Í öðrum tilvikum t.a.m. við rekstraráhættu er stuðst við áhættumatsfylki sjóðsins þar sem staðsetning matsins gefur stig áhættu á 5 stiga (lita) skala sem er notaður til að meta fylgni við áhættuvilja stjórnar, sbr. töflu 1. Áhættumat sem fellur innan dökkgræna svæðisins er lágmarks áhætta og áhættumat sem fellur innan rauða svæðisins er mikil áhætta. Þannig má meta hvort metin áhætta sé innan eða utan áhættuvilja stjórnar.

Tafla 3. Áhættumatsfylki

		Afleiðing			
		1 Litlar	2 Miðlungs	3 Miklar	4 Meiriháttar
Líkur	4 Næstum öruggt, viðvarandi				
	3 Miklar				
	2 Miðlungs				
	1 Litlar				

Ferli áhættustýringar sem lýsir m.a. framkvæmd á greiningu og mati einstakra áhættuþátta ásamt viðeigandi eftirliti og eftirfylgni er lýst nánar í áhættustýringarstefnu sjóðsins.

Eigið áhættumat er framkvæmt að lágmarki árlega og þegar breyting verður á áhættusniði sjóðsins samkvæmt reglugerð nr. 590/2017 um eftirlitskerfi með áhættu lífeyrissjóða. Eigið áhættumat skal unnið af áhættustýringu LSR í samræmi við áhættustýringarstefnu sjóðsins. Matið tekur tillit til allra helstu áhættuþátta sem skilgreindir eru í áhættustýringarstefnu og taldir upp í áhættuskrá sjóðsins, en áhættuskráin inniheldur ítarlegri upplýsingar um þær ógnir sem skilgreindar eru undir hverjum áhættuþætti. Við áhættumatið er m.a. álagsprófum og sviðsmyndagreiningum beitt eftir því sem við á.

Skýrsla um eigið áhættumat er kynnt stjórn sem rýnir ferlið og endurskoðar forsendur og niðurstöður. Skýrslunni er skilað til Fjármálaeftirlits Seðlabankans eigi síðar en 30. júní árlega. Í skýrslunni kemur m.a. eftirfarandi fram:

- Greining á helstu áhættuþáttum í starfsemi sjóðsins
- Lýsing á aðferðum sem notaðar voru við matið
- Sviðsmyndir og álagspróf sem sjóðurinn framkvæmdi
- Aðgerðir sem sjóðurinn hyggst grípa til ef áhætta raungerist
- Hvernig niðurstöður eru notaðar í daglegri starfsemi sjóðsins, svo sem ákvarðanatöku og endurskoðun á áhættustefnu og fjárfestingarstefnu.

Nánari útlitun á framkvæmd eigin áhættumats er lýst í áhættustýringarstefnu.

Áhættustýringarstefna

Sjóðurinn hefur sett sér áhættustýringarstefnu um hvernig lífeyrissjóðurinn hefur eftirlit með einstökum tegundum áhættu. Í stefnunni er m.a. fjallað um:

- Hlutverk og ábyrgð, stjórnar, framkvæmdastjóra, áhættustýringar og annarra sem koma að áhættustýringu sjóðsins.
- Hvernig stuðlað er að góðri áhættumenningu innan LSR.
- Áhættuvilja stjórnar og áhættuþol sjóðsins og mælikvarða sem stuðst er við.
- Umfjöllun um ferli áhættustýringar, þ.m.t. aðferðir við mat á áhættu, áhættumildandi aðgerðir, frávíkaskráningu, skýrslugjöf og framkvæmd eigin áhættumats.
- Áhættuþætti í starfsemi sjóðsins og eigendur þeirra.
- Viðbrögð ef áhætta er utan áhættuvilja stjórnar.

Upplýsingagjöf og endurskoðun

Starfssvið áhættustýringar er sjálfstætt og óháð öðrum starfseiningum og skal m.a. hafa óheftan aðgang að stjórn og undirnefndum stjórnar. Sviðsstjóri áhættustýringar ber ábyrgð á skýrslugerð og upplýsingagjöf til stjórnar og annarra viðeigandi aðila.

Áhættustefna er endurskoðuð að lágmarki árlega og þegar markverðar breytingar verða á áhættusniði lífeyrissjóðsins. Áhættustefna er samþykkt af stjórn LSR og breytingar taka gildi við samþykki stjórnar.

Þannig samþykkt á stjórnarfundum 27. nóvember 2024 og undirritað rafrænt, samkvæmt lögum nr. 55/2019 um rafræna auðkenningu og traustþjónustu fyrir rafræn viðskipti, af stjórn Lífeyrissjóðs starfsmanna ríkisins og framkvæmdastjóra sjóðsins því til staðfestingar.

Undirritunarsíða

Árni Stefán Jónsson

Guðrún Ögmundsdóttir

Magnús Þór Jónsson

Ólafur Hvanndal Ólafsson

Ragnhildur Jónsdóttir

Sonja Ýr Þorbergsdóttir

Unnur Berglind Friðriksdóttir

Þórdís Steinsdóttir